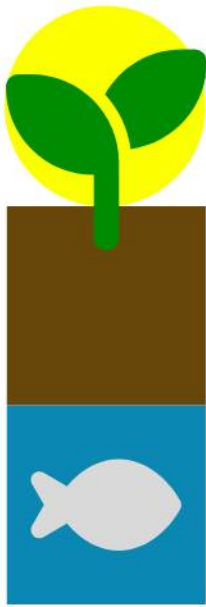

ΒΙΒΛΙΚΕΣ
ΑΡΧΕΣ
ΓΕΩΡΓΙΑΣ

**BIBLICAL
PRINCIPLES OF
AGRICULTURE**

Μη μισείτε την
κοπιαστική εργασία
ούτε την αγροτική
παραγωγή, την οποία
ο Ύψιστος όρισε.
Σειράχ 7:15

Πώς να μειώσετε τις τιμές των τροφίμων

Απαγορεύστε την πορνογραφία και τις αισθησιακές σκηνές στις ταινίες, επειδή αυτά τα είδη ψυχαγωγίας θα οδηγήσουν σε λιμό. (Τωβίτ 4:13)

Η πείνα θα αυξήσει εκθετικά την τιμή των τροφίμων. (Β' Βασιλέων 6:25)

Μην αυνανίζεσαι, γιατί θα σε κάνει τεμπέλη. (Σοφία Σολομώντα 3:14, Παροιμίες 24:30-34)

Να έχετε μια πολιτική ΜΗΝ ΕΡΓΑΖΕΣΤΕ ΜΗΝ ΦΑΤΕ. (Β' Θεσσαλονικείς 3:10)

Μεγιστοποιήστε τους φυσικούς πόρους. Διαθέστε όλες τις εκτάσεις στις όχθες του ποταμού για γεωργία. Κατασκευάστε αντλίες νερού ή πηγάδια για κάθε νοικοκυριό, ειδικά για όσους βρίσκονται μακριά από τα ποτάμια. (Ησαΐας 32:20)

Μαζέψτε το νερό της βροχής. (Λευιτικό 26:3-5)

Αναπαράγετε βόδια. (Παροιμίες 14:4)

Πρωθήστε το μεγαλείο και την αξία της γεωργίας. (Επιστολή Αριστέα 5:9-10,13)

Ενθαρρύνετε τους πολίτες να καλλιεργούν τα δικά τους τρόφιμα. (Παροιμίες 6:6-8, Παροιμίες 27:23-27)

Κάθε πόλη θα έπρεπε να είναι σε θέση να προμηθεύει τα δικά της τρόφιμα. (Γένεση 41:48)

Πεντάτευχος

Και είπε ο Θεός: Ας βγάλει η γη χόρτο, χόρτο που κάνει σπόρο, και δέντρο καρποφόρο που κάνει καρπό κατά το είδος του, του οποίου ο σπόρος είναι μέσα του, πάνω στη γη· και έγινε έτσι. Και έβγαλε η γη χόρτο, και χόρτο που κάνει σπόρο κατά το είδος του, και δέντρο που κάνει καρπό, του οποίου ο σπόρος ήταν μέσα του, κατά το είδος του· και είδε ο Θεός ότι ήταν καλό. Και είπε ο Θεός: Ιδού, σας έδωσα κάθε χόρτο που κάνει σπόρο, που είναι πάνω στο πρόσωπο ολόκληρης της γης, και κάθε δέντρο, που έχει καρπό δέντρου που κάνει σπόρο· σε εσάς θα είναι για τροφή. Γένεση 1:11-12,29

Και είπε ο Θεός: Ας κάνουμε άνθρωπο κατ' εικόνα ημών, κατ' ομοίωσιν ημών· και ας εξουσιάζει επάνω στα ψάρια της θάλασσας, και επάνω στα πετεινά του ουρανού, και επάνω στα κτήνη, και επάνω σε όλη τη γη, και επάνω σε κάθε ερπετό που σέρνεται επάνω στη γη. Και εποίησε ο Θεός τον άνθρωπο κατ' εικόνα εαυτού· κατ' εικόνα Θεού εποίησε αυτόν· άρσεν και θήλυ εποίησε αυτούς. Και ευλόγησε αυτούς ο Θεός, και είπε προς αυτούς ο Θεός: Αυξάνεσθε και πληθύνεσθε, και γεμίσατε τη γη, και κατακυριεύσατε αυτήν· και εξουσιάζετε επάνω στα ψάρια της θάλασσας, και επάνω στα πετεινά του ουρανού, και επάνω σε κάθε ζωντανό πράγμα που κινείται επάνω στη γη. Γένεση 1:26-28

Και έκαμε Κύριος ο Θεός εκ της γης να βλαστήσει παν δένδρο ευχάριστο στην όραση και καλό για τροφή· και το δένδρο της ζωής στο μέσον του παραδείσου, και το δένδρο της γνώσεως του καλού και του κακού. Γένεση 2:9

Και στον Αδάμ είπε: Επειδή υπάκουσες στη φωνή της γυναίκας σου, και έφαγες από το δέντρο, για το οποίο σε πρόσταξα, λέγοντας: Δεν θα φας απ' αυτό· καταραμένη η γη εξαιτίας σου· με λύπη θα τρως απ' αυτήν όλες τις ημέρες της ζωής σου· και αγκάθια και τριβόλια θα σου βγάζει· και θα τρως το χορτάρι του αγρού· με τον ιδρώτα του προσώπου σου θα τρως ψωμί, μέχρι να επιστρέψεις στη

γη· επειδή, από αυτήν πάρθηκες· επειδή, χώμα είσαι, και στο χώμα θα επιστρέψεις. Γένεση 3:17-19

Γι' αυτό, ο Κύριος ο Θεός τον απέστειλε από τον κήπο της Εδέμ, για να καλλιεργήσει τη γη από την οποία ελήφθη. Γένεση 3:23

Και ο Ισαάκ έσπειρε στη γη εκείνη, και έλαβε εκατονταπλάσια καρποφορία κατά το ίδιο έτος· και ο Κύριος τον ευλόγησε. Γένεση 26:12

Τώρα, λοιπόν, ας αναζητήσει ο Φαραώ έναν άνθρωπο φρόνιμο και σοφό, και ας τον διορίσει επάνω στη γη της Αιγύπτου. Ας κάνει ο Φαραώ αυτό, και ας διορίσει επιστάτες επάνω στη γη, και ας συγκεντρώσει το ένα πέμπτο της γης της Αιγύπτου στα επτά χρόνια της αφθονίας. Και ας συγκεντρώσουν όλα τα τρόφιμα των καλών εκείνων χρόνων που θα έρθουν, και ας αποθηκεύσουν σιτάρι υπό την χείρα του Φαραώ, και ας φυλάξουν τρόφιμα στις πόλεις. Και αυτά τα τρόφιμα θα είναι για αποθήκη στη γη για τα επτά χρόνια της πείνας, που θα είναι στη γη της Αιγύπτου, για να μην χαθεί η γη από την πείνα. Γένεση 41:33-36

Και συνέλεξε όλα τα τρόφιμα των επτά ετών, που ήταν στη γη της Αιγύπτου, και αποθήκευσε τα τρόφιμα στις πόλεις· τα τρόφιμα του αγρού, που ήταν γύρω από κάθε πόλη, τα αποθήκευσε εκεί. Γένεση 41:48

Και άρχισαν να έρχονται τα επτά χρόνια της πείνας, καθώς είχε πει ο Ιωσήφ· και η πείνα ήταν σε όλους τους τόπους· σε όλη όμως τη γη της Αιγύπτου υπήρχε ψωμί. Και όταν όλη η γη της Αιγύπτου πείνασε, ο λαός φώναξε στον Φαραώ για ψωμί· και ο Φαραώ είπε σε όλους τους Αιγύπτιους: Πηγαίνετε στον Ιωσήφ· ό,τι σας πει, κάντε. Γένεση 41:54-55

Και ο Ιωσήφ έθρεψε τον πατέρα του, και τους αδελφούς του, και ολόκληρο το σπιτικό του πατέρα του, με ψωμί, κατά τις οικογένειές τους. Και δεν υπήρχε ψωμί σε όλη τη γη· επειδή, ο λιμός ήταν σφόδρα σφοδρός, ώστε η γη της Αιγύπτου και ολόκληρη η γη Χαναάν λιποθύμησαν από τον λιμό. Και ο Ιωσήφ συγκέντρωσε όλο το χρήμα που βρισκόταν στη γη της Αιγύπτου, και στη γη Χαναάν, για το σιτάρι που αγόραζαν· και ο Ιωσήφ έφερε το χρήμα στο σπίτι του Φαραώ. Και όταν τελείωσε το χρήμα στη γη της Αιγύπτου, και στη γη Χαναάν, όλοι οι Αιγύπτιοι ήρθαν στον Ιωσήφ, και είπαν: Δώσε μας ψωμί· γιατί να πεθάνουμε μπροστά σου; Επειδή, τελείωσε το χρήμα. Και ο Ιωσήφ είπε: Δώστε τα ζώα σας· και θα σας δώσω αντί των ζώων σας, αν λείψουν τα χρήματα. Και έφεραν τα ζώα τους στον Ιωσήφ· και ο Ιωσήφ τους έδωσε ψωμί σε αντάλλαγμα για τα άλογα, και για τα ποίμνια, και για τα βόδια, και για τα γαϊδούρια· και τους έθρεψε με ψωμί για όλα τα ζώα τους για εκείνο το έτος. Όταν τελείωσε εκείνο το έτος, ήρθαν σε αυτόν το δεύτερο έτος, και του είπαν: Δεν θα το κρύψουμε από τον κύριό μας ότι τα χρήματα μας τελείωσαν· και τα κοπάδια των ζώων μας έχουν ο κύριός μου· δεν έχει μείνει τίποτα ενώπιον του κυρίου μου, παρά μόνο τα σώματά μας και οι γαίες μας· γιατί να πεθάνουμε μπροστά στα μάτια σου, κι εμείς και η γη μας; Αγόρασέ μας και τη γη μας για ψωμί, και εμείς και η γη μας θα είμαστε δούλοι στον Φαραώ· και δώσε μας σπόρους, για να ζήσουμε και να μην πεθάνουμε, για να μην ερημωθεί η γη. Και ο Ιωσήφ αγόρασε όλη τη γη της Αιγύπτου για τον Φαραώ· επειδή, οι Αιγύπτιοι πούλησαν κάθε ένας το χωράφι του, επειδή η πείνα τους κυρίευσε· και η γη έγινε του Φαραώ. Και ο λαός, τους μετοίκισε σε πόλεις από το ένα άκρο των ορίων της Αιγύπτου μέχρι το άλλο άκρο της. Γένεση 47:12-21

Τότε ο Ιωσήφ είπε στον λαό: «Ιδού, αγόρασα εσάς σήμερα και τη γη σας για τον Φαραώ· ιδού, σπόρος για εσάς, και θα σπείρετε τη γη. Και από την καρποφορία θα δώσετε το πέμπτο στον Φαραώ, και τα τέσσερα θα είναι δικά σας, για σπόρο του αγρού, και για τροφή σας, και για τα νοικοκυριά σας, και για τροφή των παιδιών σας». Γένεση 47:23-24

Και έξι χρόνια θα σπείρεις τη γη σου, και θα συνάξεις τους καρπούς της· αλλά τον έβδομο χρόνο θα την αφήσεις να αναπαυθεί, για να φάνε οι φτωχοί του λαού σου· και ό,τι περισσέψει θα το φάνε τα ζώα του αγρού. Έτσι θα κάνεις με το αμπέλι σου και με το ελαιώνα σου. Έξοδος 23:10-11

Και θα λατρεύετε τον Κύριο τον Θεό σας, και θα ευλογήσει το ψωμί σας και το νερό σας· και θα εξαλείψω την ασθένεια από ανάμεσά σας. Έξοδος 23:25

Και όταν θερίσετε τη σοδειά της γης σας, δεν θα θερίσετε εντελώς τις γωνίες του αγρού σας, ούτε θα μαζέψετε τα σταφύλια της σοδειάς σας. Και δεν θα σταχυολογήσετε το αμπέλι σας, ούτε θα τρυγήσετε όλα τα σταφύλια του αμπελώννα σας· θα τα αφήσετε για τον φτωχό και τον ξένο. Εγώ είμαι Κύριος ο Θεός σας. Λευιτικό 19:9-10

Θα τηρείτε τα διατάγματά μου. Δεν θα αφήσετε τα κτήνη σας να γεννούν διαφορετικά είδη· δεν θα σπείρετε το χωράφι σας με ανάμεικτο σπόρο· ούτε θα σας φορέσει ένδυμα ανάμεικτο από λινό και μάλλινο. Λευιτικό 19:19

Και όταν μπειτε στη γη, και φυτέψετε κάθε είδους δέντρα για τροφή, τότε θα θεωρήσετε τον καρπό της ως απερίτμητο· τρία χρόνια θα είναι σε εσάς ως απερίτμητο· δεν θα φαγωθεί από αυτό. Λευιτικό 19:23

Και όταν θερίζετε τη σοδειά της γης σας, δεν θα καθαρίζετε εντελώς τις γωνίες του αγρού σας όταν θερίζετε, ούτε θα μαζεύετε τα σταχυολόγια της σοδειάς σας· θα τα αφήνετε στον φτωχό και στον ξένο· εγώ είμαι Κύριος ο Θεός σας. Λευιτικό 23:22

Έξι χρόνια θα σπείρεις το χωράφι σου, και έξι χρόνια θα κλαδεύεις το αμπέλι σου, και θα συνάξεις τον καρπό του· αλλά, το έβδομο έτος θα είναι σάββατο ανάπαυσης στη γη, σάββατο για τον Κύριο· ούτε θα σπείρεις το χωράφι σου ούτε θα κλαδεύεις το αμπέλι σου. Λευιτικό 25:3-4

Ιωβήλιο θα είναι σε εσάς το πεντηκοστό έτος· δεν θα σπείρετε ούτε θα θερίσετε αυτό που φυτρώνει από μόνο του σε αυτό, ούτε θα τρυγήσετε τα σταφύλια από το αμπέλι σας που δεν έχει καθαριστεί. Διότι είναι το ιωβήλιο· άγιο θα είναι σε εσάς· θα τρώτε τα προϊόντα του από το χωράφι. Λευιτικό 25:11-12

Γι' αυτό, θα εκτελείτε τα διατάγματά μου, και θα τηρείτε τις κρίσεις μου, και θα τις εκτελείτε· και θα κατοικήτε στη γη με ασφάλεια· και η γη θα δίνει τον καρπό της, και θα τρώτε μέχρι να χορτάσετε, και θα κατοικήτε σε αυτήν με ασφάλεια· και αν πείτε: Τι θα φάμε τον έβδομο χρόνο; ιδού, δεν θα σπείρουμε ούτε θα μαζεύουμε τα γεννήματά μας· τότε θα προστάζω την ευλογία μου πάνω σας τον έκτο χρόνο, και θα κάνει καρπό για τρία χρόνια. Και θα σπείρετε τον όγδοο χρόνο, και θα τρώτε ακόμα από τον παλιό καρπό μέχρι τον ένατο χρόνο· μέχρι να έρθουν οι καρποί της, θα τρώτε από την παλιά αποθήκη. Λευιτικό 25:18-22

Αν περπατάτε στα διατάγματά μου, και φυλάττετε τις εντολές μου, και τις εκτελείτε, τότε θα σας δώσω βροχή στον κατάλληλο καιρό, και η γη θα αποδώσει τον καρπό της, και τα δέντρα του αγρού θα αποδώσουν τον καρπό τους. Και το αλώνισμά σας θα φτάσει μέχρι τον τρύγο, και ο τρύγος θα φτάσει μέχρι τον καιρό της σποράς· και θα τρώτε το ψωμί σας μέχρι χορτασμού, και θα κατοικήτε στη γη σας με ασφάλεια. Λευιτικό 26:3-5

Και όλο το δέκατο της γης, είτε από τον σπόρο της γης είτε από τον καρπό του δέντρου, είναι του Κυρίου· είναι άγιο στον Κύριο. Λευιτικό 27:30

Διότι Κύριος ο Θεός σου σε φέρνει σε μια καλή γη, μια γη με ρυάκια νερού, με πηγές και βάθη που αναβλύζουν από κοιλάδες και λόφους· μια γη με σιτάρι και κριθάρι, και αμπέλια, και συκίες, και ροδιές· μια γη με λάδι και ελιές και μέλι· μια γη όπου θα τρως ψωμί χωρίς έλλειψη, δεν θα σου λείψει τίποτα σε αυτήν· μια γη της οποίας οι πέτρες είναι σίδηρος, και από τους λόφους της θα σκάβεις χαλκό. Όταν φας και χορτάσεις, τότε θα ευλογήσεις τον Κύριο τον Θεό σου για την καλή γη που σου έδωσε. Δευτερονόμιο 8:7-10

Και αν υπακούσετε προσεκτικά στις εντολές μου, τις οποίες σας προστάζω σήμερα, να αγαπάτε τον Κύριο τον Θεό σας, και να τον λατρεύετε με όλη σας την καρδιά και με όλη σας την ψυχή, τότε θα σας δώσω τη βροχή της γης σας στον καιρό της, την πρώτη βροχή και την όψιμη βροχή, για να συνάξετε το σιτάρι σας, και το κρασί σας, και το λάδι σας· και θα στείλω χόρτο στα χωράφια σας για τα ζώα σας, για να τρώτε και να χορταίνετε. Δευτερονόμιο 11:13-15

Θα δίνεις δεκάτη από όλη την παραγωγή του σπόρου σου, που παράγει το χωράφι κάθε χρόνο. Δευτερονόμιο 14:22

Δεν θα σπείρεις τον αμπελώνα σου με ποικίλους σπόρους, για να μην μολυνθεί ο καρπός του σπόρου σου, που έσπειρες, και ο καρπός του αμπελώνα σου. Δευτερονόμιο 22:9

Όταν θέρεις τη σοδειά σου στο χωράφι σου, και ξεχάσεις ένα δεμάτι στο χωράφι, δεν θα επιστρέψεις για να το πάρεις· θα είναι για τον ξένο, για τον ορφανό και για τη χήρα· για να σε ευλογήσει Κύριος ο Θεός σου σε όλο το έργο των χειρών σου. Δευτερονόμιο 24:19

Και αν υπακούσεις προσεκτικά στη φωνή του Κυρίου του Θεού σου, φυλάσσοντας και εκτελώντας όλες τις εντολές του, τις οποίες εγώ σε προστάζω σήμερα, τότε ο Κύριος ο Θεός σου θα σε υψώσει πάνω από όλα τα έθνη της γης. Και όλες αυτές οι ευλογίες θα έρθουν πάνω σου και θα σε βρουν, αν υπακούσεις στη φωνή του Κυρίου του Θεού σου. Ευλογημένος θα είσαι στην πόλη, και ευλογημένος θα είσαι στο χωράφι. Ευλογημένος θα είναι ο καρπός της κοιλιάς σου, και ο καρπός της γης σου, και ο καρπός των βοοειδών σου, τα γεννήματα των βοοειδών σου, και τα κοπάδια των προβάτων σου. Ευλογημένο θα είναι το καλάθι σου και η αποθήκη σου. Δευτερονόμιο 28:1-5

Και ο Κύριος θα σε κάνει πλούσιο σε αγαθά, στον καρπό της κοιλιάς σου, και στον καρπό των ζώων σου, και στον καρπό της γης σου, στη γη που ορκίστηκε Κύριος στους πατέρες σου να σου δώσει. Ο Κύριος θα σου ανοίξει τον καλό θησαυρό του, τον ουρανό, για να δώσει βροχή στη γη σου στον καιρό της, και να ευλογήσει όλα τα έργα των χειρών σου· και θα δανείσεις σε πολλά έθνη, και εσύ δεν θα δανειστείς. Δευτερονόμιο 28:11-12

Ιστορία

Εσύ, λοιπόν, και οι γιοι σου, και οι δούλοι σου, θα καλλιεργήσετε τη γη γι' αυτόν, και θα φέρετε τους καρπούς, για να έχει ο γιος του κυρίου σου τροφή να φάει· αλλά ο Μεφιβοσθέ, ο γιος του κυρίου σου, θα τρώει ψωμί πάντα στο τραπέζι μου. Ο δε Σιβά είχε δεκαπέντε γιους και είκοσι δούλους. Β' Σαμουήλ 9:10

Και έγινε μεγάλη πείνα στη Σαμάρεια· και ιδού, την πολιορκησαν, μέχρις ότου ένα κεφάλι γαϊδουριού πουλήθηκε για ογδόντα ασημένια νομίσματα, και το τέταρτο του καβού κοπριάς περιστεριού για πέντε ασημένια νομίσματα. Β' Βασιλέων 6:25

Επιπλέον, πρόσταξε τον λαό που κατοικούσε στην Ιερουσαλήμ να δώσει το μερίδιο των ιερέων και των Λευιτών, για να ενθαρρύνονται στον νόμο του Κυρίου. Και μόλις η εντολή διαδόθηκε, οι γιοι Ισραήλ έφεραν σε αφθονία τα πρωτογεννήματα του σιταριού, του κρασιού, του λαδιού και του μελιού, και από όλα τα προϊόντα του αγρού· και το δέκατο από όλα τα πράγματα το έφεραν σε αφθονία. Και από τους γιους Ισραήλ και Ιούδα, που κατοικούσαν στις πόλεις του Ιούδα, έφεραν επίσης το δέκατο από βόδια και πρόβατα, και το δέκατο από τα άγια πράγματα που ήταν αφιερωμένα στον Κύριο τον Θεό τους, και τα έβαλαν σε σωρούς. Β' Χρονικών 31:4-6

και να φέρουμε τα πρωτογεννήματα της γης μας, και τα πρωτογεννήματα όλων των καρπών όλων των δέντρων, κάθε χρόνο, στον οίκο του Κυρίου· και τα πρωτότοκα των γιών μας, και των βοοειδών μας, όπως είναι γραμμένο στον νόμο, και τα πρωτότοκα των βοοειδών μας και των προβάτων μας, για να τα φέρουμε στον οίκο του Θεού μας, στους ιερείς που υπηρετούν στον οίκο του Θεού μας· και να φέρουμε τα πρωτογεννήματα του ζυμαριού μας, και τις προσφορές μας, και τον καρπό κάθε είδους δέντρων, κρασιού και λαδιού, στους ιερείς, στα δωμάτια του οίκου του Θεού μας· και τα δέκατα της γης μας στους Λευίτες, για να έχουν οι ίδιοι οι Λευίτες τα δέκατα σε όλες τις πόλεις της καλλιέργειάς μας· και ο ιερέας, ο γιος του Ααρών, θα είναι μαζί με τους Λευίτες, όταν οι Λευίτες λαμβάνουν τα δέκατα· και οι Λευίτες θα φέρουν το δέκατο των δεκάτων στον οίκο του Θεού μας, στα δωμάτια, στο θησαυροφυλάκιο. Διότι οι γιοι Ισραήλ και οι γιοι Λευί θα φέρουν την προσφορά από το σιτάρι, από το νέο κρασί και το λάδι στα δωμάτια, όπου είναι τα σκεύη του αγιαστηρίου, και οι ιερείς που υπηρετούν, και οι θυρωροί, και οι ψάλτες· και δεν θα εγκαταλείψουμε τον οίκο του Θεού μας. Νεεμίας 10:35-39

Ποίηση

Θα ζητούσα τον Θεό, και στον Θεό θα εμπιστευόμουν την υπόθεσή μου· αυτόν που κάνει μεγάλα και ανεξιχνίαστα· θαυμαστά πράγματα αναρίθμητα· αυτόν που δίνει βροχή στη γη, και στέλνει νερά στους αγρούς· Ιώβ 5:8-10

Τον έκανες να κυριαρχεί πάνω στα έργα των χεριών σου· υπέταξες τα πάντα κάτω από τα πόδια του· όλα τα πρόβατα και τα βόδια, ναι, και τα θηρία του αγρού· τα πετεινά του ουρανού, και τα ψάρια της θάλασσας, και όλα όσα διαβαίνουν από τους δρόμους των θαλασσών. Κύριε, Κύριέ μας, πόσο λαμπρό είναι το όνομά σου σε όλη τη γη! Ψαλμός 8:6-9

Αυτός κάνει να φυτρώνει χόρτο για τα κτήνη, και χορτάρι για την υπηρεσία του ανθρώπου· για να βγάξει τροφή από τη γη· και κρασί που ευφραίνει την καρδιά του ανθρώπου, και λάδι για να λάμπει το πρόσωπό του, και ψωμί που δυναμώνει την καρδιά του ανθρώπου. Ψαλμός 104:14-15

Μετατρέπει την έρημο σε στάσιμο νερό, και την ξερή γη σε πηγές νερού. Και εκεί κατοικεί τους πεινασμένους, για να ετοιμάσουν πόλη για κατοίκηση· και να σπείρουν τα χωράφια, και να φυτέψουν αμπελώνες, που θα αποδίδουν καρπούς καρπού. Και τους ευλογεί, ώστε να πληθύνονται πολύ· και δεν αφήνει τα ζώα τους να μειώνονται. Ψαλμός 107:35-38

Πήγαινε στο μυρμήγκι, οκνηρέ· σκέψου τους δρόμους του, και γίνε σοφός· αυτός που δεν έχει οδηγό, επιστάτη ή άρχοντα, προμηθεύεται την τροφή του το καλοκαίρι, και μαζεύει την τροφή του στον θερισμό. Παροιμίες 6:6-8

Αυτός που μαζεύει το καλοκαίρι είναι σοφός γιος· αυτός όμως που κοιμάται τον καιρό του θερισμού είναι γιος που προκαλεί ντροπή. Παροιμίες 10:5

Αυτός που καλλιεργεί τη γη του θα χορτάσει ψωμί· αυτός όμως που ακολουθεί μάταιους ανθρώπους είναι άσοφος. Παροιμίες 12:11

Πολλή τροφή υπάρχει στο χωράφι των φτωχών· υπάρχουν όμως εκείνοι που καταστρέφονται εξαιτίας της έλλειψης κρίσης. Παροιμίες 13:23

Όπου δεν υπάρχουν βόδια, η φάτνη είναι καθαρή· αλλά, η δύναμη του βοδιού αποφέρει πολλά καρποφόρα. Παροιμίες 14:4

Ο οκνηρός δεν οργώνει εξαιτίας του κρύου· γι' αυτό θα ζητιανεύει στον θερισμό, και δεν θα έχει τίποτα. Παροιμίες 20:4

Πέρασα από το χωράφι του οκνηρού, και από το αμπέλι του ανθρώπου που δεν έχει σύνεση· και να, όλο ήταν γεμάτο αγκάθια, και τσουκνίδες είχαν καλύψει την πρόσοψή του, και ο πέτρινος τοίχος του ήταν γκρεμισμένος. Τότε είδα, και το σκέφτηκα καλά· το είδα, και έλαβα διδασκαλία. Λίγο ύπνο ακόμα, λίγο λήθαργο, λίγο σταύρωμα των χεριών για να κοιμηθώ· έτσι θα έρθει η φτώχεια σου σαν οδοιπόρος· και η στέρησή σου σαν οπλισμένος άνδρας. Παροιμίες 24:30-34

Να είσαι επιμελής στο να γνωρίζεις την κατάσταση των ποιμνίων σου, και να φροντίζεις τα κοπάδια σου. Διότι ο πλούτος δεν είναι αιώνιος· και το στέμμα μένει σε κάθε γενιά· Το σανό εμφανίζεται, και το τρυφερό χορτάρι φανερώνεται, και τα χόρτα των βουνών μαζεύονται. Τα αρνιά είναι για τα ρούχα σου, και οι κασίκες είναι η τιμή του χωραφιού. Και θα έχεις αρκετό γάλα κατσικιών για την τροφή σου, για την τροφή του σπιτικού σου, και για τη συντήρηση των κοριτσιών σου. Παροιμίες 27:23-27

Αυτός που καλλιεργεί τη γη του θα έχει άφθονο ψωμί· αλλά αυτός που ακολουθεί μάταιους ανθρώπους θα έχει χορτάσει φτώχεια. Παροιμίες 28:19

Σκέφτεται ένα χωράφι, και το αγοράζει· με τον καρπό των χεριών της φυτεύει αμπελώνα. Παροιμίες 31:16

Επιπλέον, το κέρδος της γης είναι για όλους· ο βασιλιάς υπηρετεί τον αγρό. Εκκλησιαστής 5:9

Όλος ο κόπος του ανθρώπου είναι για το στόμα του, και όμως η όρεξη δεν χορταίνει. Εκκλησιαστής 6:7

Όποιος παρατηρεί τον άνεμο δεν θα σπείρει· και όποιος παρατηρεί τα σύννεφα δεν θα θερίσει. Το πρωί σπείρε τον σπόρο σου, και το βράδυ μην αφήνεις το χέρι σου να ησυχάσει· επειδή, δεν ξέρεις αν θα ευοδωθεί, αυτό ή εκείνο, ή αν και τα δύο θα είναι εξίσου καλά. Εκκλησιαστής 11:4,6

Προφήτες

Και τα αυτιά σου θα ακούσουν έναν λόγο πίσω σου, που θα λέει: Αυτός είναι ο δρόμος, περπατήστε σε αυτόν, όταν στρίβετε δεξιά, και όταν στρίβετε αριστερά. Θα μολύνετε και το κάλυμμα των ασημένιων γλυπτών σας εικόνων, και το στολίδι των χρυσών σας χυτών εικόνων· θα τα πετάξετε σαν εμμηνορροϊκό ύφασμα· θα του πείτε: Φύγε από εδώ. Τότε θα δώσει τη βροχή του σπόρου σου, με τον οποίο θα σπείρεις τη γη· και ψωμί από τα προϊόντα της γης, και θα είναι παχύ και άφθονο· εκείνη την ημέρα τα κτήνη σου θα βόσκουν σε μεγάλα βοσκοτόπια. Τα βόδια επίσης και τα γαϊδούρια που οργώνουν τη γη θα φάνε καθαρή τροφή, που έχει λιχνιστεί με το φτυάρι και με το ριπή. Ησαΐας 30:21-24

Μακάριοι είστε οί σπείροντες όλους των νερών, οί αποστέλλοντες εκεί τα πόδια του βοδιού και του γαϊδουριού. Ησαΐας 32:20

Και η ξερή γη θα γίνει λίμνη, και η διψασμένη γη πηγές νερού· στην κατοικία των δράκων, όπου κάθε ένας κοιμόταν, θα υπάρχει χορτάρι με καλάμια και βούρλα. Ησαΐας 35:7

Γιατί ξοδεύετε χρήματα για κάτι που δεν είναι ψωμί; Και τον κόπο σας για κάτι που δεν χορταίνει; Ακούστε με προσεκτικά, και φάτε το καλό, και ας ευφραίνεται η ψυχή σας σε πάχος. Ησαΐας 55:2

Διότι καθώς η βροχή κατεβαίνει από τον ουρανό και το χιόνι και δεν επιστρέφει εκεί, αλλά ποτίζει τη γη και την κάνει να καρποφορεί και να βλασταίνει, για να δώσει σπόρο στον σπορέα και ψωμί στον τρώγοντα, έτσι θα είναι ο λόγος μου που βγαίνει από το στόμα μου· δεν θα επιστρέψει σε μένα μάταιος, αλλά θα εκτελέσει το θέλημά μου, και θα ευοδωθεί στο πράγμα για το οποίο τον έστειλα. Ησαΐας 55:10-11

Διότι τάδε λέγει Κύριος προς τους άνδρες του Ιούδα και της Ιερουσαλήμ· Καλλιεργήστε την αγρανάπαυση της γης σας και μη σπείρετε ανάμεσα σε αγκάθια. Ιερεμίας 4:3

Και ο λόγος του Κυρίου επανήλθε σε μένα, λέγοντας: Για ανθρώπου, όταν η γη αμαρτήσει εναντίον μου με βαριά παράβαση, τότε θα απλώσω το χέρι μου πάνω της, και θα συντρίψω το στήριγμα του ψωμιού της, και θα στείλω πείνα πάνω της, και θα εξολοθρεύσω άνθρωπο και κτήνος από αυτήν· Ιεζεκιήλ 14:12-13

Φυτεύτηκε σε γόνιμο έδαφος κοντά σε πολλά νερά, για να βγάλει κλαδιά και να καρποφορήσει, ώστε να γίνει καλό αμπέλι. Ιεζεκιήλ 17:8

Και θα κατοικήσετε στη γη που έδωσα στους πατέρες σας· και θα είστε λαός μου, και εγώ θα είμαι Θεός σας. Και θα σας σώσω από όλες τις ακαθαρσίες σας· και θα καλέσω το σιτάρι, και θα το αυξήσω, και δεν θα σας φέρω πείνα. Και θα πληθύνω τον καρπό του δέντρου, και την παραγωγή του αγρού, για να μην δεχθείτε πλέον ονειδισμό πείνας ανάμεσα στα έθνη. Τότε θα θυμηθείτε τους δικούς σας κακούς δρόμους, και τις πράξεις σας που δεν ήταν καλές, και θα σιχαθείτε τον εαυτό σας μπροστά στα μάτια σας για τις ανομίες σας και για τα βδελύγματά σας. Ιεζεκιήλ 36:28-31

Σπείρετε εις εαυτούς εν δικαιοσύνη, θερίστε εν ελέη· αγρεύετε την αγρανάπαυση· διότι καιρός είναι να ζητήσετε τον Κύριο, εωσού έλθη και βρέξει δικαιοσύνην επ' εσάς. Ωσηέ 10:12

Και σας έδωσα καθαριότητα δοντιών σε όλες τις πόλεις σας, και έλλειψη ψωμιού σε όλους τους τόπους σας· και δεν επιστρέψατε σε μένα, λέει ο Κύριος. Και σας εμπόδισα τη βροχή, ενώ απέμεναν τρεις μήνες μέχρι τον θερισμό· και έβρεξα σε μια πόλη, και δεν έβρεξα σε άλλη πόλη· σε ένα μέρος έβρεξε, και το μέρος όπου δεν έβρεξε ξεράθηκε. Έτσι, δύο ή τρεις πόλεις περιπλανήθηκαν σε μια πόλη, για να πιουν νερό· και δεν χόρτασαν· και δεν επιστρέψατε σε μένα, λέει ο Κύριος. Σας πάταξα με μούχλας και μούχλα· ενώ οι κήποι σας και οι αμπελώνες σας και οι συκίες σας και οι ελιές σας αυξήθηκαν, ο φοινικόσκυλος τους κατέφαγε· και δεν επιστρέψατε σε μένα, λέει ο Κύριος. Έστειλα ανάμεσά σας θανατική ασθένεια κατά τον τρόπο της Αιγύπτου· τους νέους σας σκότωσα με μάχαιρα, και πήρα τα άλογά σας· και έκανα τη δυσωδία των στρατοπέδων σας να ανέβει στα ρουθούνια σας· και δεν επιστρέψατε σε μένα, λέει ο Κύριος. Αμώς 4:6-10

Αν και η συκιά δεν θα ανθίσει, ούτε θα υπάρχει καρπός στα αμπέλια· ο κόπος της ελιάς θα αποτύχει, και τα χωράφια δεν θα αποδώσουν τροφή· το ποίμνιο θα αποκοπεί από τη μάντρα, και δεν θα υπάρχει αγέλη στα στάβλα· όμως, θα ευφρανθώ στον Κύριο, θα αγαλλιάσω στον Θεό της σωτηρίας μου. Αββακούμ 3:17-18

Μήπως είναι καιρός για εσάς να κατοικήτε στα κλειστά σας σπίτια, και αυτός ο οίκος να είναι ερειπωμένος; Τώρα, λοιπόν, έτσι λέει ο Κύριος των δυνάμεων: Σκεφτείτε τους δρόμους σας. Σπάρατε πολύ, και φέρατε λίγο· τρώτε, αλλά δεν χορταίνετε· πίνετε, αλλά δεν χορταίνετε· ντύνεστε, αλλά δεν υπάρχει ζεστός· και αυτός που βγάζει μισθό, βγάζει μισθό για να τον βάλει σε τρυπημένο ασκί. Έτσι λέει ο Κύριος των δυνάμεων: Σκεφτείτε τους δρόμους σας. Αγγαίος 1:4-7

Διότι ο σπόρος θα ευημερήσει· η άμπελος θα δώσει τον καρπό της, και η γη θα δώσει την καρποφορία της, και οι ουρανοί θα δώσουν τη δροσιά τους· και θα κάνω το υπόλοιπο αυτού του λαού να κληρονομήσει όλα αυτά. Ζαχαρίας 8:12

Φέρτε πάντα τα δέκατα εις την αποθήκην, δια να έχη τροφή εν τω οίκω μου· και δοκιμάστε με τώρα εν τούτῳ, λέγει Κύριος των δυνάμεων, αν δεν σας ανοίξω τους καταρράκτες του ουρανού και δεν σας εκχέω ευλογίαν, ώστε δεν θα υπάρχει αρκετός χώρος δια να την βάλετε· και θα επιπλήξω τον καταβροχθιστήν δι' υμάς, και δεν θα καταστρέψει τους καρπούς της γης σας· ουδέ το αμπέλι σας θα ρίξει τον καρπό του πριν από τον καιρόν εν τω αγρώ, λέγει Κύριος των δυνάμεων· και πάντα τα έθνη θα σας μακαρίσουν· διότι θέλετε είσθαι γη εύγευστος, λέγει Κύριος των δυνάμεων. Μαλαχίας 3:10-12

Ευαγγέλια

Τότε λέει στους μαθητές του: Ο θερισμός είναι πολύς, οι εργάτες όμως λίγοι· παρακαλείτε λοιπόν τον Κύριο του θερισμού να στείλει εργάτες στον θερισμό του. Ματθαίος 9:37-38

Και πολλά τους είπε με παραβολές, λέγοντας: «Ιδού, ο σπορέας βγήκε να σπείρει. Και όταν έσπειρε, μερικοί σπόροι έπεσαν κοντά στον δρόμο, και ήρθαν τα πουλιά και τους κατέφαγαν. Άλλοι έπεσαν σε πετρώδη μέρη, όπου δεν είχαν πολλή γη, και αμέσως φύτρωσαν, επειδή δεν είχαν βάθος γης. Και όταν ανέτειλε ο ήλιος, κάηκαν, και επειδή δεν είχαν ρίζα, ξεράθηκαν. Και άλλοι έπεσαν ανάμεσα σε αγκάθια, και φύτρωσαν τα αγκάθια και τα έπνιξαν. Άλλοι όμως έπεσαν σε καλή γη, και έκαναν καρπό, άλλο εκατό, άλλο εξήντα, άλλο τριάντα. Όποιος έχει αυτιά να ακούει, ας ακούσει. Ματθαίος 13:3-9

Άλλη παραβολή τους είπε, λέγοντας: «Η βασιλεία των ουρανών μοιάζει με κόκκο σιναπιού, τον οποίο πήρε ένας άνθρωπος και έσπειρε στο χωράφι του. Όποιος, βέβαια, είναι ο μικρότερος από όλους τους σπόρους. Όταν όμως αυξηθεί, είναι το μεγαλύτερο από τα χόρτα και γίνεται δέντρο, ώστε τα πουλιά του ουρανού να έρχονται και να κατασκηνώνουν στα κλαδιά του». Ματθαίος 13:31-32

Γι' αυτό, τους είπε: «Ο θερισμός είναι πολύς, οι εργάτες όμως λίγοι. Παρακαλείτε, λοιπόν, τον Κύριο του θερισμού να στείλει εργάτες στον θερισμό του. Λουκάς 10:2

Είπε και την παραβολή αυτή: Κάποιος άνθρωπος είχε φυτεμένη μια συκιά στον αμπελώνα του· και ήρθε και ζήτησε καρπό πάνω της, και δεν βρήκε. Τότε είπε στον καλλιεργητή του αμπελώνα του: Δες, τρία χρόνια τώρα έρχομαι ζητώντας καρπό πάνω σε αυτή τη συκιά, και δεν βρίσκω· κόψε την· γιατί να την καταπιέζει τη γη; Και εκείνος αποκρίθηκε και του είπε: Κύριε, άφησέ την και φέτος, μέχρι να σκάψω γύρω της και να ρίξω κοπριά· και αν κάνει καρπό, καλά· και αν όχι, τότε μετά από αυτό θα την κόψεις. Λουκάς 13:6-9

Δεν λέτε εσείς ότι τέσσερεις μήνες είναι ακόμα, και έρχεται ο θερισμός; Ιδού, σας λέω: Σηκώστε τα μάτια σας και δείτε τα χωράφια, ότι είναι ήδη λευκά για θερισμό. Και αυτός που θερίζει λαμβάνει μισθό, και συνάγει καρπό για αιώνια ζωή, για να χαίρονται μαζί και αυτός που σπείρει και αυτός που θερίζει. Ιωάννης 4:35-36

Αληθώς, αληθώς σας λέγω, εάν ο κόκκος του σιταριού δεν πέσει στη γη και αποθάνει, μένει μόνος· εάν όμως αποθάνει, φέρνει πολύ καρπό. Ιωάννης 12:24

Μόλις λοιπόν βγήκαν στη στεριά, είδαν εκεί φωτιά από κάρβουνα, και ψάρια τοποθετημένα πάνω της, και ψωμιά. Ο Ιησούς τους λέει: «Φέρτε από τα ψάρια που πιάσατε τώρα». Ιωάννης 21:9-10

Παρ' όλα αυτά, δεν άφησε τον εαυτό του χωρίς μαρτυρία, αγαθοποιώντας, και δίνοντάς μας βροχή από τον ουρανό και καρποφόρες εποχές, γεμίζοντας τις καρδιές μας με τροφή και χαρά. Πράξεις 14:17

Επιστολές

Λέγω όμως τούτο: Όποιος σπείρει με φειδώ, με φειδώ θα θερίσει· και όποιος σπείρει με αφθονία, με αφθονία θα θερίσει. Β΄ Κορινθίους 9:6

Δύναται δε ο Θεός να περισσεύση πάσαν χάριν εις εσάς, ώστε υμείς, έχοντας πάντοτε πάσαν επάρκειαν εν ταις πάντα, να περισσεύσητε εις παν έργον αγαθόν· (καθώς είναι γεγραμμένον· Διεσπόνδυσεν, έδωκεν εις τους πτωχούς· η δικαιοσύνη αυτού μένει εις τον αιώνα· ο δέ δοϋντος σπόρου εις τον σπορέα, και ἄρτον επί την τροφήν ὑμῖν, καὶ πληθύνη τὸν σπόρον ὑμῶν, καὶ αὐξήσεται τοὺς καρπούς τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν·) πλουτιζόμενοι ἐν παντί εις πάσαν γενναιοδωρίαν, ἡ ὁποία διὰ ἡμῶν προξενεῖ εὐχαριστίαν τῷ Θεῷ. Β΄ Κορινθίους 9:8-11

Και ας μην αποκάμουμε να κάνουμε το καλό· επειδή, αν δεν αποκάμουμε, θα θερίσουμε στον κατάλληλο καιρό. Γαλάτες 6:9

Διότι και όταν ήμασταν μαζί σας, αυτό σας παραγγέλναμε, ότι αν κάποιος δεν θέλει να εργάζεται, ούτε να τρώει. Β΄ Θεσσαλονικείς 3:10

Απόκρυφα

Διότι καθώς ο γεωργός σπέρνει πολύ σπόρο στη γη, και φυτεύει πολλά δέντρα, και όμως το καλό που σπέρνεται στην εποχή του δεν φυτρώνει, ούτε όλα όσα φυτεύονται ριζώνουν· έτσι και με τους σπαρμένους στον κόσμο· δεν θα σωθούν όλοι. Β΄ Έσδρας 8:41

Όπως ο σπόρος του γεωργού απολεσθεί, αν δεν βλαστήσει και δεν λάβει τη βροχή σου στον κατάλληλο καιρό· ή αν έρθει υπερβολική βροχή και τη διαφθείρει, έτσι απολεσθεί και ο άνθρωπος που πλάστηκε με τα χέρια σου και ονομάστηκε εικόνα σου, επειδή είσαι όμοιος με αυτόν, για τον οποίο έκανες τα πάντα, και τον παρομοιάσες με το σπέρμα του γεωργού. Β΄ Έσδρας 8:43-44

Και μου απάντησε, λέγοντας: Όπως είναι το χωράφι, έτσι είναι και ο σπόρος· όπως είναι τα άνθη, τέτοια είναι και τα χρώματα· όπως είναι ο εργάτης, τέτοια είναι και η εργασία· και όπως είναι ο γεωργός, τέτοια είναι και η γεωργία του· επειδή, ήταν η εποχή του κόσμου. Β΄ Έσδρας 9:17

...διότι εν τη υπερηφάνεια είναι όλεθρος και πολλή θλίψη, και εν τη ασέλγεια φθορά και μεγάλη στέρηση· διότι η ασέλγεια είναι η μητέρα της πείνας. Τωβίτ 4:13

Έκανε λοιπόν ο νέος όπως τον πρόσταξε ο άγγελος· και αφού έψησαν το ψάρι, το έφαγαν· έπειτα και οι δύο συνέχισαν τον δρόμο τους, μέχρι που πλησίασαν στην Εκβάτανη. Τωβίτ 6:5

Και μακάριος ο ευνούχος, όστις με τα χέρια του δεν έπραξε ανομία ούτε εθεώρησε πονηρά πράγματα εναντίον του Θεού· διότι εις αυτόν θα δοθεί το ιδιαίτερο χάρισμα της πίστης και μια κληρονομιά στον ναό του Κυρίου ευπρόσδεκτη στο μυαλό του. Σοφία Σολομώντος 3:14

Μη μισείτε την κοπιαστική εργασία ούτε την αγροτική παραγωγή, την οποία ο Ύψιστος όρισε. Σειράχ 7:15

Αυτός που καλλιεργεί τη γη του θα αυξήσει τον σωρό του· και αυτός που ευαρεστεί τους μεγάλους θα λάβει άφεση αμαρτίας. Σειράχ 20:28

Όταν αποκτήσεις καρποφόρα περιουσία σε όλο το χωράφι, σπείρε τον δικό σου σπόρο, έχοντας εμπιστοσύνη στην καλοσύνη του σπέρματός σου. Σειράχ 26:20

Τότε καλλιεργούσαν τη γη τους με ειρήνη, και η γη έδινε τον καρπό της, και τα δέντρα του αγρού τον καρπό τους. Α΄ Μακκαβαίων 14:8

Ξεχασμένα Βιβλία της Εδέμ

Επομένως, οι άνθρωποι είναι υποχρεωμένοι να αφιερωθούν στη γεωργία και στην καλλιέργεια της γης, ώστε με αυτόν τον τρόπο να έχουν άφθονη σοδειά. Με αυτόν τον τρόπο, διεξάγεται κάθε είδους καλλιέργεια και θερίζεται άφθονη σοδειά σε ολόκληρη την προαναφερθείσα γη. Επιστολή Αριστέα 5:9-10

Οι αγρότες, μεταναστεύοντας από τις αγροτικές περιοχές και εγκαθίσταντο στην πόλη, δυσφήμισαν τη γεωργία. Έτσι, για να τους εμποδίσει να εγκατασταθούν στην πόλη, ο βασιλιάς εξέδωσε διαταγές να μην παραμείνουν σε αυτήν για περισσότερο από είκοσι ημέρες. Επιστολή του Αριστέα 5:13

Μη δίνετε, λοιπόν, παιδιά μου, προσοχή στην ομορφιά των γυναικών, ούτε να φροντίζετε για τις υποθέσεις τους· αλλά περπατάτε με απλότητα καρδιάς με φόβο Κυρίου, και κοπιάζετε σε καλά έργα, και στη μελέτη και στα ποιήματά σας, μέχρις ότου ο Κύριος σας δώσει γυναίκα, όποια θέλει, για να μην υποφέρετε όπως εγώ. Διαθήκη του Ρουβήν 2:1

Σκύψε την πλάτη σου στην γεωργία, και κοπίασε σε κάθε είδους γεωργία, προσφέροντας δώρα στον Κύριο με ευχαριστία. Διότι με τα πρωτογεννήματα της γης θα σας ευλογήσει ο Κύριος, όπως ευλόγησε όλους τους αγίους από τον Άβελ μέχρι τώρα. Διότι δεν σας δίνεται άλλη μερίδα παρά από το πάχος της γης, της οποίας οι καρποί παράγονται με κόπο. Διότι ο πατέρας μας Ιακώβ με ευλόγησε με ευλογίες της γης και με πρωτογεννήματα. Διαθήκη Ισάακ 1:39-42

Ήμουν ο πρώτος που έφτιαξα μια βάρκα για να πλέει στη θάλασσα, γιατί ο Κύριος μου έδωσε σύνεση και σοφία σε αυτήν. Και άφησα ένα πηδάλιο πίσω της, και άπλωσα ένα πανί σε ένα άλλο όρθιο κομμάτι ξύλου στη μέση. Και έπλευσα εκεί κατά μήκος των ακτών, πιάνοντας ψάρια για το σπίτι του πατέρα μου μέχρι που φτάσαμε στην Αίγυπτο. Και από συμπόνια μοιραζόμουν την ψαριά μου με κάθε ξένο. Και αν κάποιος ήταν ξένος, ή άρρωστος, ή ηλικιωμένος, έβραζα τα ψάρια, τα ετοίμαζα καλά και τα πρόσφερα σε όλους τους ανθρώπους, ανάλογα με την ανάγκη του καθενός, θλιμμένος μαζί τους και δείχνοντας συμπόνια γι' αυτούς. Γι' αυτό και ο Κύριος με ικανοποίησε με αφθονία ψαριών όταν έπιανα ψάρια· γιατί αυτός που μοιράζεται με τον πλησίον του λαμβάνει πολλαπλάσια από τον Κύριο. Για πέντε χρόνια έπιανα ψάρια και τα έδινα σε κάθε άνθρωπο που έβλεπα, και ήταν αρκετά για όλο το σπίτι του πατέρα μου. Και το καλοκαίρι έπιανα ψάρια, και τον χειμώνα έβοσκα πρόβατα με τους αδελφούς μου. Διαθήκη Ζαβουλών 2:6-13